

Michal Čunderle

Posudek vedoucího dizertační práce Mgr. et MgA. Michaely Raisové

Mezi řečí: různé pohledy na pedagogiku přednesu (a hlasu) v českém a britském kontextu na základě vlastní zkušenosti

Michaela Raisová se ve své obsáhlé dizertaci (380 stránek, vč. příloh) věnuje tomu, jak se učí přednes v Praze a Londýně, jak mu učí ona a jak tomu všemu na základě vlastní empirie rozumí. Na začátku jejího zájmu o „naši řeč“ (2011) ovšem stála paradoxní výzva, jak sama píše na str. 13: *smysl této disciplíny /mi/ uniká a jeho propedeutika mě mátlá*. Jiný na jejím místě by se nejspíš nechal odradit a obrátil by svůj zájem k tomu, co mu jde snáz. Ne tak Míša Raisová. Míša se nevzdává, věcem chce přijít na kloub a je s to pracovně i studijně jim dlouhodobě věnovat nadstandardní energii, protože je zvyklá pracovat naplno. A samozřejmě: její zájem o řeč je silně dotován i předchozím studiem anglistiky, amerikanistiky a sinologie. Přičteme-li k tomu vokální aktivity (Bambini di Praga, spolupráce se Štědrněm apod.) a rovněž zájem o pohybové divadlo, její přístup k tématu nabírá určitějších kontur.

V první kapitole *Studium řeči na katedře autorské tvorby a pedagogiky* mapuje historii i současnost této psychosomatické disciplíny, opírajíc se jednak o svou zkušenost, jednak o publikace spjaté s katedrou, jednak o rozhovory s dotčenými pedagogy. Tyto tři zdroje jsou svou povahou velmi rozličné, poskytují trojí dynamickou optiku, v některých momentech dokonce opozitní, a není zrovna jednoduché z nich vytvořit rovnoměrnou a přehlednou mapu. Míša Raisová je ale s to z cizích výpovědí vyhmátnout to podstatné a přidat k nim citlivým způsobem své komentáře. V této fázi se jedná spíše o základní přetlumočení „KATaP-smýšlení“ o řeči. Naprosto správné je, když do úvah o řeči komponuje i myšlenky Přemysla Ruta o řeči zpívané. Kromě kurážného rozhodnutí udělat s námi interview považuji za nejcennější doktorandčin pokus (první pokus svého druhu) vytipovat speciální kategorie (sedm tematických okruhů), které dle ní dělají „náš“ přístup „naším“ přístupem.

V kapitole druhé *Dva různé pohledy na pedagogiku přednesu v britském kontextu* přináší svědectví o setkání s „technickým“ přístupem Patsy Rodenburg a experimentálním přístupem Nadine George. Výchozí materiál je zdánlivě stejný jako u první kapitoly (autopsie, literatura, rozhovory), ale jiný je kontext: „britské“ uvažování o řeči a hlase (v jednotě) není v okruhu katedry primárně tak známé, rovněž doktorandčina zkušenost s ním není tak kontinuální a dlouhodobá jako s KATaP, tudíž má potřebu tyto přístupy prezentovat v elementárnější a přitom v celistvější formě. V něčem je tento úkol paradoxně přístupnější, protože není zatížen domácími vazbami. Nečekaným a pozoruhodným momentem této kapitoly je generační komparace, když se na stejnou expertku (Nadine George) dívá jak doktorandka, tak její kolegyně Markéta Potužáková z doby někdy před třiceti lety.

Kapitola třetí *Praktická část výzkumu – reflexe pedagogického procesu* plně odpovídá svému názvu a důkladně zachycuje, která Míša Raisová učila přednesu na KATaP i mimo katedru. Tady se již naplno projevují dvě věci, které jsou pro ni typické: 1) víceoborovost, 2) procesualita. Tím prvním myslím to, že využívá poznatků a dovedností z hlasu a pohybu, vč. inspirace z Londýna. Tím druhým odkazují na sympatický leitmotiv celé práce, když se Míša Raisová několikrát zná k tomu, že některé představy o její práci vzaly za své a cesta vedla jinudy (serendipity). (Bonusem jejího přístupu je rovněž to, že je schopná učit přednesu v angličtině, nejde jen o jazykovou kompetenci, ale o psychosomatické cítění jazyka, smím-li to tak říci.)

Disertace přílohou dále obsahuje zmíněné rozhovory, medailonky pedagogů, reflexe studentů atd., a v neposlední řadě první český překlad části *knihy The Actor Speaks* od Patsy Rodenburg (cca 75 stran), což samo o sobě je podstatný oborový příspěvek.

Práce Michaely Raisové splňuje všechny náležité předpoklady kladené na disertace. Formálně je vybavená nadstandardně, co do tématu přispívá k jádru psychosomatiky na KATaP a je v tomto ohledu nadějí i zárukou, že naše přístupy rezonují a mohou být – ovšemže po svém – rozvíjeny mladší akademickou generací. Práci rád doporučuji k obhajobě, přičemž obligatorně dodávám, že doktorandka pracovala na dizertaci samostatně a spolehlivě.

Doc. Michal Čunderle, Ph.D.

V Červené Vodě dne 18. září 2020